

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

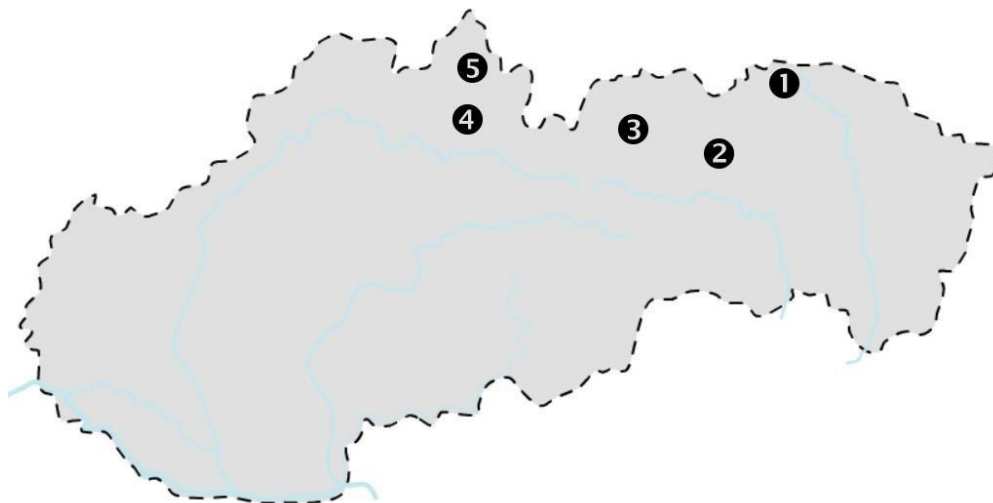
14. ročník, školský rok 2021/22

Testové úlohy pre kategóriu C (9. ročník ZŠ a 4. ročník OG)

Megjegyzés: A monotematikus rész kérdéseit* jelöltük meg.

1.* Szlovákia vaktérképén kijelöltünk 5 helyszínt, melyek rá kerültek az UNESCO listájára. A térkép felett a helyszínek neveit számokkal helyettesítettük. Írd a válaszlapra a térképen látható számok és az alább felsorolt nevek mellett található betűk helyes kombinációját.

A) Turdossin/Tvrdošín B) Lestin/Leštiny C) Kézsmárk/Kežmarok D) Szepesi vár/Spišský hrad
E) Bártfa/Bardejov

2.* Az alább felsorolt lehetőségek közül válassz ki kettő olyat, ahol artikuláris fatemplom található. Írd a válaszlapra a válasz betűjelét.

A) Turdossin Tvrdošín B) Lestin/Leštiny C) Kézsmárk/Kežmarok D) Szepesváralja/Spišské Podhradie
E) Bártfa/Bardejov F) Zsiga/Žehra

3.* Az alábbi meghatározások szerint írd helyesen a válaszlapra a város jelenlegi nevét.

a) A Fekete- és a Balti-tenger között vezető kereskedelmi út mellett helyezkedett el és egy régebbi szláv településből alakult. A felett faluról és az ott lévő ciszterci kolostorról említést tesz IV. Béla 1242-ben íródott levele. A város kizárólagos vászonfehéritő joggal rendelkezett, ami vitákat váltott ki Eperjessel.

b) A 750 éves fennállása alatt nagyon sok háborút élt meg, például: harcok a huszitákkal, 100 évnél hosszabb háborút folytatott Lőcsével, a lengyel Ulászló és Albert/Albrecht magyar király özvegye között folytatott harcot a magyar trón megszerzéséért és közel 250 évig harcolt a képen látható vár uraival. A vár közvetlenül a városban található.

c) A jelenlegi legrégebb megmaradt emléke a 15. század első feléből való római-katolikus gótikus fatemplom. A templomot felújították, amiért a páneurópai non-profit szervezet 1994-ben EUROPA NOSTRA -díjjal jutalmazta.

4.* A képen Bártfa legismertebb keresztény egyházi épülete látható.

Olvasd el az alábbi kijelentéseket, amelyek az említett épülethez kapcsolódnak és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Az épület soha nem égett le.
- b) A képen Szent Emmeram kisebb bazilikája (bazilika minor) látható.
- c) Az épületet megrongálta egy erős földrengés, amikor ledőlt a tornya.
- d) A képen Szent Egídusz (Szent Egyed) nagyobb bazilikája (bazilika major) látható.
- e) A képen Szent Egídusz (Szent Egyed) kisebb bazilikája (bazilika minor) látható.
- f) Az épületet nem rongálta meg sem a földrengés, sem a tűzvész, megmaradt az eredeti alakjában, ahogy felépítették.

5. * A 16. században Bártfa környékén ez a mondás terjedt el: „Ments meg Uram minket a bártfai igazságszolgáltatástól!” A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) azt az állítást, amely alapján az idézett mondás kialakult.

a) Bártfa városa a szigorú igazságszolgáltatásáról volt híres.

b) Bártfán a bűntetteket igen mérsékelten büntették.

c) A bíróságok döntéshozatala hosszadalmas volt.

6.* Olvasd el az alábbi kijelentéseket, amelyek a Szepesi várhoz kapcsolódnak és a válaszlapon jelöld meg (karikázd be) a helyes (igen) vagy a hamis (nem) állításokat.

a) A Szepesi vár lakatlan területen épült.

b) Már a 12. században a várnak volt hatalmas, több mint 22 m átmérőjű lakótornya.

c) Az Anjou-ház magyarországi uralkodása idején a vár még nem létezett.

d) A 15. század felében, amikor a brandysi Ján Jiskra csapatai itt tanyáztak, a vár délnyugati részét védelmi épülettel, kis erődítménnyel bővítették ki.

7.* Az alábbi képen Szepeshely/ Spišská Kapitula látható.

Olvasd el az alábbi kijelentéseket, amelyek ehhez az épülethez kapcsolódnak és határozd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. Írd a válaszlapra az igaz állítások öt betűjelét.

a) Szepeshely/Spišská Kapitula helyén valószínűleg Szent Mártonnak szentelt bencés kolostor állt.

b) Szepeshely/Spišská Kapitula helyén valószínűleg Szent Györgynek szentelt bencés kolostor állt.

c) Szepeshely/Spišská Kapitula a prépost székhelye lett, de nem volt hiteles hely.

d) Szepeshely/Spišská Kapitula nem lett a prépost székhelye, de hiteles hely volt.

e) Szepeshely/Spišská Kapitula a prépost székhelye lett és hiteles hely volt.

f) A legismertebb épülete a Szent Márton katedrális.

g) A legismertebb épülete a Szent György katedrális.

h) A katedrálisban egy román-kori szobor, a Leo Albus található.

ch) A kanóniák a Szepeshely erődítményébe beépített speciális tornyok, ahová az ágyúkat helyezték el.

i) A kanóniák a kanonokok házai - amelyek Szepeshely erődítményén belül helyezkedtek el.

8.* A képen a zsigrai/Žehra templom látható.

Olvasd el az alábbi szöveget és javíts ki a benne található négy hibát. A vastagbetűs szavak helyesek, és nem változtathatók meg/ nem javíthatók ki. Írd helyesírási hiba nélkül a válaszlapra a hibás adatot/szót és írd mellé a helyes változatot.

*Kostol sv. Rodiny v Žehre sa nachádza v regióne Šariša. Jeho stavba je príkladom dvojloďových gotických kostolov. Najstaršiu vrstvu interiérových **nástenných malieb** zastupujú legračné **kríže**. Jedinečné archaické zobrazenie **Svätej** Dvojice ako jedného tela s tromi hlavami so spoločnou svätožiarou z prvej polovice 14. storočia je v severnom poli klenby presbytéria.*

A **zsigrai** Szent Család – **templom** a sárosi régióban található. Az épület a kéthajós gótikus épületek mintaépülete. A **falfestmények** legrégebbi rétegét a legrációs **keresztek** alkotják. A **Szent** Kettősség egyedi archaikus ábrázolásán a 14. század első feléből, egy test látható három fejjel és közös glóriával.

9.* Olvasd el az alábbi állításokat, melyek a kézmárki evangélikus artikuláris templomhoz kötődnek és jelöld meg (karikázd be) a válaszlapon az igen vagy a nem választ.

a) Az *artikuláris* kifejezés eredete összefügg az evangélikus templomokban az egyházi szertartások alatt kiosztott specifikus eledellel.

b) Az *artikuláris* kifejezés egy törvénycikket nevez meg, amelyet a 17. században a soproni országgyűlésen fogadtak el.

c) Az *artikuláris* egy törvénycikket nevez meg, amelyet a 18. században a soproni országgyűlésen fogadtak el.

d) A templom első épülete már a 17. században létezett és a jelenlegi alakját a 18. században kapta.

e) A templom első épülete már a 18. században létezett és a jelenlegi alakját a 19. században kapta.

f) A templomot az amsterdami fatemplom mintájára építették. A templom alaprajza egyenlőszárú görög keresztet mintáz.

g) A templomot az augsburgi fatemplom mintájára építették. A templom alaprajza egyenlőszárú görög keresztet mintáz.

10.* A képen a lestin-i /Leštiny templom látható.

Olvasd el az alábbi kijelentéseket, melyek Lestin / Leštiny faluját és templomát érintik. A válaszlapon jelöld meg/karikázd be hogy az állítások igazak-e vagy hamisak.

a) Lestin/ Leštiny falu nincs messze Alsókubin /Dolný Kubín városától.

b) Lestin/ Leštiny falu nincs messze Bártfa/Bardejov városától.

c) Az építmény az *artikuláris* templomokhoz tartozik.

d) A templomot a 17. században építették és már voltak harangjai.

e) A templomot a 17. században építették de akkor még nem voltak harangjai.

f) Az építmény a gótikus fatemplomokhoz tartozik és a 15. században létesült.

g) Az építmény nem tartozik az *artikuláris* templomokhoz.

11.* Jelöld meg (karikázd be) a válaszlapon, melyik fiatalabb vagy idősebb a felsorolt épületek közül, mint a turdossini/Tvrdošín Mindenszentek gótikus stílusú templom.

a) A Szepesi vár legrégebb(román) stílusú része

b) A zsigrai/ Žehra templom

c) A kézsmárki /Kežmarok artikuláris fatemplom

d) A lestini/ Leštín templom

e) Szepeshely/ Spišská Kapitula legrégebbi része.

f) A Bártfa/Bardejov városi erődítménye, melyet I.Lajos uralkodása idején emeltek.

12. Az alább felsorolt országokat csoportosítsd az szerint, hogy az első világháború idején az antant, vagy a központi hatalmak oldalán álltak -e vagy semlegesek maradtak-e. Írd a válaszlapra az adott ország betűjelét.

a) Spanyolország, b) Svájc, c) Nagy - Britannia,

d) Franciaország, e) Németország, f) Ausztria-Magyarország

13. Az alábbi képen az első világháborús katonai temető egy része látható, amely az egyik Kelet-szlovákiai városban található.

Az orosz hadsereg az első világháború idején több Kelet-szlovákiai várost elfoglalt. Az alábbi lehetőségek közül válassz ki három olyan várost, amelyet elfoglaltak és helyesírási hiba nélkül írd le a nevüket a válaszlapra.

Szinna/Snina, Kassa/Košice, Felsővízköz/Svidník, Eperjes/Prešov, Bártfa/Bardejov, Mecenzéf/Medzev

14. Állítsd párba a történelmi eseményeket az évekkal, amikor megvalósultak. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

a) 1917	1) A versailles-i békekonferencia,
b) 1919	2) Az oroszországi bolsevik forradalom,
c) 1914	3) Németország kapitulációja az első világháborúban
d) 1918	4) A szarajevói merénylet
e) 1933	5) Mussolini átvette Olaszországban a hatalmat
f) 1922	6) Hitler átvette Németországban a hatalmat

15. Figyelmesen olvasd el az alábbi kijelentéseket /állításokat és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Vavro Šrobár a Csehszlovák Nemzeti Tanács elnöke volt.
- b) Az 1916-ban elfogadott Clevelandi egyezmény a csehek és a szlovákok közös államának feltételeit fogalmazta meg.
- c) A Csehszlovák Légión Oroszországban alakult meg.
- d) A Csehszlovák Köztársaságot 1919-ben Prágában kiáltották ki.

16. Írd a válaszlapra a két világháború közti nagy világgazdasági válság kezdetének és befejezésének az évét.

17. Szlovákiában 1918 után folyamatosan kialakult két ellentétes politikai irányzat és vélemény – az autonomisták és a centralisták.

Az alább felsorolt politikusok közül a válaszlapon írd az irányzatokhoz a megfelelő politikus nevét. Elég leírni a megfelelő betűjelet.

- a) Andrej Hlinka
- b) Martin Rázus
- c) Ivan Dérer
- d) Milan Hodža

18. Írd helyesírási hiba nélkül a válaszlapra hogyan nevezték a Csehszlovák Köztársaság legfelsőbb törvényhozó testületét. A neve két szóból áll.

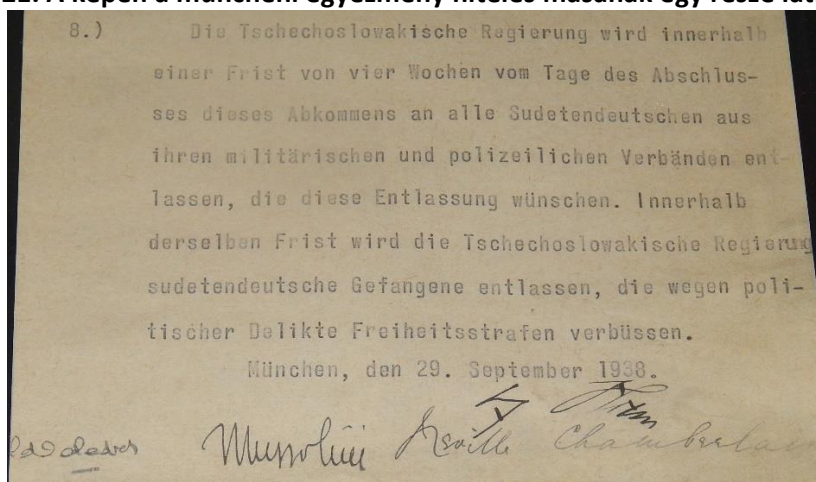
19. Figyelmesen olvasd el az alább felsorolt kijelentéseket/ állításokat és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Szlovákiában 1918 után, az iskolaügy kiépítése érdekében a Csehországból érkező tanítók nem voltak fontosak.
- b) 1919 -ben Pozsonyban megalapították az első modern főiskolát Szlovákiában – az Academia Istropolitana.
- c) 1938 -ban Kassán megalapították a Műszaki Főiskolát / Vysoká škola technická.
- d) Szlovákiában a művészi élet fejlődése szempontjából nagy jelentősége volt a Zenei és Drámai Akadémia/Hudobná a dramatická akadémia megalapításának.

20. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be), hogy kik találkozhattak és kik nem találkozhattak a tudomány és kultúra alább felsorolt személyiségei közül.

- a) Albert Einstein és Alexander Fleming
- b) Coco Chanel és Marlene Dietrich
- c) Ludwig Mies van der Rohe és Salvador Dalí

21. A képen a müncheni egyezmény hiteles másának egy része látható.

Figyelmesen olvasd el az alábbi kijelentéseket/állításokat és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Csehszlovákia mobilizációt hirdetett és nem fogadta el a müncheni egyezményt.
- b) A tárgyalásokon részt vettek a Szovjetunió képviselői is.
- c) Csehszlovákia elfogadta a nagyhatalmak döntését és területei egy részéről harc nélkül lemondott.
- d) Németország csak hosszú harcok után szerezte meg Csehszlovákia területeinek egy részét.

22. Egészítsd ki a válaszlapon az alábbi szöveget a hiányzó szavakkal.

1938. október 5-én és 6-án Zsolnán/Žilina kikiáltották a szlovák.....A....

A müncheni egyezmény következménye volt a bécsi.....B....., ami értelmében Szlovákia átengedte területének egy részét Magyarországnak.

1938.....C....hónapjában választásokat tartottak a Szlovák Tartományi Gyűlésbe/ Snem Slovenskej krajiny.

Autori: doc. PhDr. Adriana Kičková PhD, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzentka: Mgr. Anna Žideková

Redaktorka: Mgr. Janka Aghová

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Preklad: Ing. Veronika Zsideková

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2022

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády